

Валігура Володимир Андрійович

к.е.н., доцент, доцент кафедри фінансів ім. С. І. Юрія,
ЗУНУ, м. Тернопіль

Дроць Марія Вікторівна

студентка гр. ФМСм-21, ФФО, ЗУНУ, м. Тернопіль

ПРОЦЕС УПРАВЛІННЯ МИТНИМИ РИЗИКАМИ

Відповідно до стандарту 6.3 переглянутої Кіотської конвенції (РКС) та відповідних Керівних принципів, управління ризиками визначається як систематичне застосування управлінських процедур і практик, які надають митниці необхідну інформацію для розгляду переміщень або партій, які становлять ризик. У преамбулі до РКС перераховано застосування управління ризиками як один із семи ключових принципів сприяння торгівлі, втілених у ній.

Існує п'ять основних етапів стандартного процесу управління митними ризиками, визначеного Всесвітньою митною організацією (рис. 1).

Рис. 1. Стандартний процес управління митними ризиками.

Джерело: Всесвітня митна організація

Будь-яка спроба управління ризиком повинна починатися з визначення того, чим потрібно керувати. Це відбувається на етапі встановлення контексту управління ризиком. Етап спрямований на чітке формулювання та роз'яснення цілей і ризиків, які досліджуються.

Ризики неможливо проаналізувати або керувати ними, доки вони не будуть ідентифіковані та описані зрозумілим способом. На етапі ідентифікації ризиків ідентифікуються та реєструються всі потенційні ризики за допомогою системного аналізу – процесу для визначення того, які ризики можуть виникнути, чому та як, формуючи таким чином основу для подальшого аналізу.

Аналіз ризику в основному пов'язаний з кількісним визначенням ризику та вимагає розгляду його джерел, ідентифікації ризиків, оцінки їх потенційних наслідків з точки зору досягнення цілей і суджень щодо ймовірності настання наслідків. Оцінка ризику може бути кількісною або якісною, або поєднувати ці два методи. Базуючись на оцінках толерантності з використанням матриці 3x3 (високий, середній, низький ступінь ймовірності), у табл. 1. наведено можливі описи та показники для оцінки ймовірності виникнення ризику.

Оцінка та пріоритетність ризиків передбачає порівняння оцінених ризиків із заздалегідь визначеним критерієм значущості. Враховуючи рівень настання

кожного з ризиків, можна оцінити та визначити пріоритетність ключових ризиків, які необхідно проаналізувати більш детально. Тоді це призведе до розгортання пропорційних ресурсів для підготовки до ризику, його запобігання або реагування на нього.

Таблиця 1

Приклад опису ризиків та показників для їх визначення

Ступінь ймовірності	Характеристика	Індикатор
Високий (ймовірний)	Ймовірність виникнення більш ніж 20%	Настав протягом останніх 12 місяців
Середній (можливий)	Може виникнути, але ймовірність виникнення менше 20%.	Настав від 1 року до 3 років або настав в іншій країні протягом останніх 2 років
Низький (віддалений)	Малоймовірний, і ймовірність виникнення менше 5%.	Не відбувався протягом останніх 3 років або більше. Не відбувався в іншій країні протягом останніх 2 років

Джерело: складено автором за: [1].

Обробка ризику стосується рішень або дій, вжитих у відповідь на ідентифікований ризик. У митному контексті можна застосувати три загальні типи відповідей: прийняти, ліквідувати, передати ризик.

Підводячи підсумки, зауважимо, що управління ризиками вимагає постійного моніторингу та перегляду з метою усунення хибно негативних, а також хибно позитивних оцінок ризиків. Протягом усього процесу належне документування, комунікації та консультації з усіма відповідними зацікавленими сторонами є ключовими, оскільки управління ризиками є корпоративним завданням, у якому бере участь уся організація, а не лише спеціальний підрозділ.

Список використаних джерел:

1. WCO Customs Risk Management Compendium. URL: <http://www.wcoomd.org/-/media/wco/public/global/pdf/topics/enforcement-and-compliance/activities-and-programmes/risk-management-and-intelligence/risk-management-compendium-volume-1.pdf?db=web>.